

בְּרֵאשִׁית

**"וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּו שַׁבַּת
מְכַל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת" (בראשית ב, ג)**

התורה פותחת בתיאור הבריאה: כיצד ברא ה' את העולם בששת ימי בראשית, ושבט ממלאכתו ביום השביעי. אין ספק שהעולם עשוי בחוכמה מופלאה, אולם האם הוא מושלם כראוי ליצירה אלוקית?

הרבי (ליקוטי שיחות כה עמ' 16) מצביע על סתירה לכאורה בין המדרשים. במדרש אחד נאמר: "כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריכים עשייה" (בראשית רבה יא, ו). זאת על-פי לשון הפסוק "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת" - אלוקים ברא את העולם כדי "לעשות", כדי שהאדם ישלים אותו באמצעות עשייה. לעומת זאת במקום אחר אמרו חז"ל: "עולם על מליאתו נברא" (שם יד, ז; יב, ו), כלומר העולם נברא באופן מלא ושלם ולא פגום. אם העולם נברא בשלמותו, מדוע הוא עדיין צריך עשייה ותיקון?

אפשר היה לומר שהעולם אומנם נברא שלם, אך חטא אדם הראשון גרם לקלקול הבריאה ולצורך לתקן אותה. אך פירוש זה אינו מתיישב עם לשון הפסוק "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת", שממנה משתמע שהבריאה עצמה היתה באופן המצריך תיקון.

לכן מסביר הרבי שהעולם אומנם נברא באופן שלם, אולם ברגע שהגיעה

**”וַיִּנָּחֵם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ.
וַיֹּאמֶר ה': אֲמַחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי
הָאָדָמָה, מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמַיִם, כִּי
נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתֶם” (בראשית ו, ו-ז)**

בתחילת הפרשה קראנו על בריאת העולם והאדם - וכבר בסופה אנו קוראים שבני האדם קלקלו את דרכיהם עד כדי כך, שה' החליט למחות אותם מעל פני האדמה. אכן, התחלה עגומה לאנושות...

הרבי מדייק מלשונו של רש"י על שני פסוקים אלה, שהיו שני שלבים במחשבתו של הקדוש-ברוך-הוא על בני האדם (ליקוטי שיחות טו עמ' 30). השלב הראשון היה במחשבה בלבד: **”וַיִּנָּחֵם ה' כִּי עָשָׂה אֶת הָאָדָם בְּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ”**, ובו התהפכה מחשבתו של ה' ממידת הרחמים למידת הדין, וכביכול התחרט על כך שברא את האדם בכלל; ואילו בשלב השני עובר ה' ממחשבה לדיבור: **”וַיֹּאמֶר ה': אֲמַחֶה אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר בְּרָאתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה... כִּי נַחַמְתִּי כִּי עָשִׂיתֶם”**. גזר הדין הזה מרוכך יותר מהמחשבה הקודמת, שכן אינו כולל מחייה מוחלטת של האנושות כולה, ומצטרפת אליו ההחלטה לקיים לה שארית בדמות נח ומשפחתו: **”וַנַּח מַצָּא חַן בְּעֵינֵי ה'”**.

מכך לומד הרבי עד כמה צריך להיזהר בכוחו של הדיבור; שהרי גם כאשר חשב הקדוש-ברוך-הוא מחשבה רעה על בני האדם, וכביכול עלה בדעתו למחות אותם כליל, לא ביטא מחשבה זו בדיבורו, אלא ריכך את גזר הדין, ורק אחר כך השמיע אותו. בדומה לכך צריכים גם אנחנו להיזהר בדברים שאנו מוציאים מפינו, שכן גם לדיבור שלנו יש כוח והשפעה. גם אם עולות בראשנו מחשבות רעות על אחרים, כל זמן שאיננו מבטאים אותן בדיבור, אין הדבר מזיק כל כך; אולם ברגע שמוציא האדם את הדיבור מפיו ומשמיע דברים רעים על הזולת, הוא עלול, חלילה, לפגוע בו ולגרום לו נזק. כמו שאמרו חז"ל (ערכין טו, ב) - שלשון הרע פוגע בשלושה אנשים: במספר, בשומע ובמי שמדברים עליו. לכאורה זה שמדברים עליו לא עשה כל איסור - בניגוד למספר ולשומע - ומדוע

השבת, חל שינוי במציאות. מדרגת היום השביעי מאפשרת התעלות למדרגה גבוהה יותר, ולעומת אפשרות זו נחשבת המדרגה הקודמת זקוקה לתיקון. בדומה לכך נאמר בספר התניא (פרק כט), שגם כאשר עשה אדם תשובה שלמה על חטאו, כאשר הוא עולה למדרגה גבוהה יותר, עליו לעשות שוב תשובה, משום שביחס למדרגה החדשה נדרש תיקון גבוה יותר. יתרה מזאת, עבודת התשובה נדרשת אפילו לצדיקים שלא חטאו, משום שככל שמתקדמים מעלה - כך נחשבת המדרגה הקודמת לחסרת שלמות, אף-על-פי שהיא נחשבה לשלמה לעומת זו שלפניה. כך, למשל, אדם שהיה רגיל לתת לצדקה סכום מסוים, ככל שרכושו מתרבה עליו להוסיף ולתת יותר צדקה; אין הוא יכול להסתפק בסכום שנתן עד עכשיו, שהתאים למצבו הקודם.

העולם נברא אם כן בשלמותו, אך לא די בשלמות זו, אלא יש להעלות אותו כל פעם לשלמות גבוהה עוד יותר. זהו תפקידו של היהודי - לקדש את המציאות ולרומם אותה. מובן שהדברים נכונים לא רק למציאות בכללותה, אלא גם לעולמו הפרטי של כל יהודי: מה שהיה טוב אתמול לא בהכרח מספיק היום, ומה שטוב היום צריך להיות טוב יותר מחר. כאשר האדם הולך ומשתלם, מרומם את עצמו ואת העולם כולו, הוא נעשה בכך שותף לקדוש-ברוך-הוא במעשה בראשית.